

Alexandru Avram, vol. VIII–XIII, îngr. Nadia Lovinescu, Filofteia Mihai și Rodica Bichiș, introd. Al. Dima, București, 1965–1996.

Repere bibliografice: Titu Maiorescu, *Critice*, I, București, 1926, *passim*; Nicolae Iorga, *Oameni care au fost*, I, București, 49–58; G. Ibrăileanu, *Opere*, I, București, 137–143, *Opere*, VIII, București, 279–313; Nicolae Iorga, *Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea de la 1821 înainte*, III, Vălenii de Munte, 1909, 195, 290–296, 304–307; E. Lovinescu, *Scrieri*, I, București, 80–82; Al. Dima, *Al. Odobescu (Privire sintetică asupra operei și personalității)*, Sibiu, 1935; G. Călinescu, *Opere*, III, București, 972–975, VI, București, 1020–1028, VII, București, 216–217, 752–760, 802–803, 931–932, VIII, București, 376–381; Vladimir Streinu, *Clasicii noștri*, București, 5–39; Tudor Vianu, *Arta prozatorilor români*, I, București, 196–205; Tudor Vianu, *Alexandru Odobescu*, București, 1960; D. Păcurariu, *Al.I. Odobescu*, București, 1966; Nicolae Manolescu, *Introducere în opera lui Alexandru Odobescu*, București, 1976; *Dicționarul literaturii române de la origini la 1900*, București, 637–643; Doina Curticăpeanu, *Odobescu sau lectura formelor simbolice*, București, 1982; Nicolae Manolescu, *Istoria critică a literaturii române*, I, București, 1990, 275–294; Mihai Zamfir, *Scurtă istorie. Panorama alternativă a literaturii române*, I, București–Iași, 2012, 276–284.

VIKTOR ORENDI-HOMMENAU

NICOLETA BORCEA*

ORENDI-HOMMENAU, Viktor (1870, Dumbrăveni – 1954, București), publicist, traducător. Este fiul profesorului de pian Wilhelm Orendi și al lui Jeanette Farkas Edle, care provenea dintr-o familie aristocrată (de unde și numele von Hommenau). Productivul publicist bănățean de origine germană a fost găzduit la Târgu Mureș de unchiul său și a fost în mare parte autodidact, dar a absolvit un colegiu pedagogic având pregătire în particular, ceea ce l-a calificat pentru meseria de învățător. Creația sa poetică se înscrie în linia literaturii de inspirație patriotică cu accente romantice, el ducând întreaga viață o luptă acerbă împotriva maghiarizării populației germane din Banat. În 1894 fondează „foaia social-beletristică” „Das kleine Universum” („Micul univers”), apoi conduce un an săptămânalul „Zasz Reener” (1895/1896) și se afirmă ca publicist independent. Poeziile sale vor fi grupate în volumul *Blaetter und Blueten* (ed. I, 1896, ed. a 2-a, 1902). Se va pronunța împotriva naționalismului agresiv maghiar în paginile „Deutschen

* Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide” al Academiei Române, Str. Th. Codrescu, nr. 2, Iași, România.

Tagblatt fuer Ungarn” (1902). Atitudinea sa a fost afirmată și în periodice ca „Deutsch-ungarischer Volksfreund” (1903, 1905–1906, 1910, 1917) și în „Von der Heide”, la care a scris din 1909 până în 1919, apoi în perioada 1922–1927 și în 1937. Colaborator constant la „Von der Heide”, singura publicație a germanilor bănățeni, a promovat autori, precum Josef Gabriel; Otto Ascher, Nikolaus Schmidt, Franz Xaver Kapus și Adam Mueller Guttenbrun. A publicat aici și scriitori din Austria și Germania. S-a pronunțat pentru înființarea unei Societăți culturale care să adune toți germanii bănățeni. A fost, de asemenea, inițiatorul Uniunii Germane Șvăbești (1919) și a funcționat ca inspector pentru școlile din regiune, colaborând foarte bine cu politicienii și colegii români. A fost un bun mijlocitor al relațiilor româno-germane, fapt ce i-a atras porecla „Orendi-Romenau”, „Orendi-Românul”. Când România a fost aliat al Axei, s-a bucurat de multă stimă, dar când țara s-a alăturat Aliaților, minoritatea germană a fost considerată „Coloana a V-a din Germania nazistă” și a devenit atât de sărac, încât a fost nevoit să ceară ajutorul lui Rudolf Speck pentru a supraviețui. După 1946 a depășit momentul. Alcătuiește o ediție de opere alese în limba germană din poeziile lui Mihai Eminescu (1932).

SCRIERI: *Blätter und Blüten, Sächsisch Regen*, Sibiu, 1895, ed. a 2-a, 1902; *Franz Ferdinand. Gewidmet seinen Kindern*, Timișoara, 1914; *Das Heidebuch*, Timișoara, 1919; *Deutsche Dichter aus dem Banat. Literarische Skizze*, Timișoara, 1921; *Aus Licht und Lied*, Timișoara, 1922; *Arier und Germanen*, Timișoara, 1919; *Erinnerungen an Deutschland*, Timișoara, 1920; *Berühmte Schwaben*, Lugoj, 1923; *Literatur und Volkskunst der Rumänen*, Timișoara, 1928; *Gestern und Heute. Eine kleine Statistik*, Timișoara, 1928; *Was ich an den Rand schrieb*, Timișoara, 1930; *Madjarisches. Allzumadjarisches. Ein kleiner Beitrag zur Minderheitenfrage in Ungarn*, București, 1940. – **Ediții:** Árpád Mühle, *Ein Erinnerungsblatt*, Timișoara, 1931; Árpád Mühle, *Wegblumen*, Timișoara, 1931. – **Traduceri:** Michael Eminescu, *Ausgewählte Gedichte in deutsche Übersetzung*, Timișoara, 1932; Michael Eminescu, *Müde Vöglein*, București, 1954, ed. a 2-a, 1955.

Referințe critice: Gudrun Ittu, *De la subsecretar, publicist stimat și traducător la cerșetor: Viktor Orendi-Hommenau (1870–1954) în 1944* (reviste.ulbsibiu.ro/gb/-GB28/GB28RezumatRO.pdf); Joseph Trausch, Friedrich Schuller, Hermann Adolf Hienz, *Schriftsteller Lexikon der Siebenbuerger Deutschen, K–L*, 243–247; Anton Peter Petri, *Biographisches Lexikon des Banater Deutschtums*, Breit, Marquartstein, 1992.